

BESLUT
2021-09-01

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 24 februari 2021

Saken

Studiestödsberättigande utbildning,
även fråga om återkrav av
studiemedel

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN sökte och beviljades heltidsstudiemedel, för vecka 36 år 2020 – vecka 2 år 2021, för att läsa 30 högskolepoäng vid Lunds universitet.

CSN ändrade, den 17 november 2020, beviljningen till heltidsstudiemedel för vecka 36 – 39 år 2020 och till studiemedel för halvtidsstudier för vecka 40 år 2020 – vecka 2 år 2021. CSN beslutade samtidigt om återkrav och om avräkning av de studie-medel som betalats ut för mycket. Grunden för beslutet var att NN endast varit registrerad att läsa 15 högskolepoäng under de aktuella veckorna.

NN lämnade därefter in kompletterande handlingar avseende en kurs som han läst vid Johannelunds teologiska högskola.

CSN beslutade, den 24 februari 2021, att inte ändra beviljningen. CSN anförde i huvudsak följande som skäl till beslutet. NN har meddelat att han under höstterminen 2020 har läst kursen Uppenbarelse, helig skrift och hermeneutik (ES 301) om 7,5 högskolepoäng vid Johannelunds teologiska högskola. CSN har begärt in uppgifter från högskolan och NN gällande vem som ger och examinerar kursen, men CSN har inte mottagit något underlag där detta framgår. Med hänsyn till att detta inte är klarlagt bedömer CSN att kursen inte ger rätt till studiemedel.

NN överklagade beslutet och bifogade ett intyg från rektorn vid Johannelunds teologiska högskola, en kursplan för ES 301 och en studieplan.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN lämnade sedan, på nämndens begäran, in ett yttrande och anförde i huvudsak följande. Det är regeringen som beslutar vilka skolor och utbildningar som studerande kan få studiestöd för. Ett lärosäte kan ansöka hos regeringen om att en viss utbildning ska ge rätt till studiemedel. De skolor och utbildningar som har fått ett beslut om att utbildningen ska ge rätt till studiemedel anges i bilagan till studiestödsförordningen. Vilken utbildning som förs in i bilagan beror på lärosätets ansökan samt det beslut som regeringen fattat. I bilagan listas lärosätets namn samt de utbildningar som är studiestödsberättigande vid lärosätet. Vid vissa lärosäten anges enbart lärosätets namn, medan det vid andra lärosäten anges vilka utbildningar eller examina som ger rätt till studiemedel. Vid andra lärosäten namnges även specifika kurser som ger rätt till studiemedel. Anges en specifik examen i bilagan till studiestödsförordningen är det de utbildningsprogram som leder till de angivna examina som är stödberättigande vid skolan, om det inte särskilt anges att en specifik kurs vid lärosätet ska ge rätt till studiemedel.

NN har läst kursen Uppenbarelse, helig skrift och hermeneutik (ES 301) vid Johannelunds teologiska högskola. I bilagan till studiestödsförordningen anges ett antal examina. Däremot finns inte fristående kurser angivna i bilagan som stödberättigande utbildning. Av det regeringsbeslut som fattades den 27 oktober 2017 avseende magisterexamen i teologi och mastersexamen inom området teologi vid Johannelunds teologiska högskola framgår under skälen till beslut att studiestödsförordningen (2000:655) skulle ändras så att studiemedel kan lämnas för en utbildning som leder till någon av dessa examina. Av beslutet följer motsatsvis att regeringen inte avsett att studiemedel ska kunna lämnas för utbildning som inte leder till en sådan examen som finns upptagen i bilagan till studiestödsförordningen. Studier vid fristående kurser vid Johannelunds teologiska högskola ger enligt CSN:s uppfattning därmed som utgångspunkt inte rätt till studiemedel, med mindre det kan visas att kursen ifråga ingår i en utbildning som leder till en sådan examen vid skolan som finns angiven i bilagan till studiestödsförordningen. För att studiemedel ska kunna lämnas för kursen Uppenbarelse, helig skrift och hermeneutik (ES 301) vid Johannelunds teologiska högskola är CSN:s praxis därför att studiemedel bara kan beviljas för kursen om a). den är en obligatorisk del av ett utbildningsprogram som leder till en sådan examen som listas i bilagan till studiestödsförordningen och som *i sig* ger rätt till studiemedel, eller om b). det är visat att den studerande kommer att få tillgodoräkna sig kursen i en sådan examen vid lärosätet. Av det underlag NN lämnat in framgår inte annat än att kursen är en valbar kurs som kan tillgodoräknas inom ramen för något av de studiestödsberättigande programmen vid lärosätet. NN har däremot inte visat att kursen ES 301 är en obligatorisk kurs i något av de utbildningsprogram som ger rätt till studiemedel vid Johannelunds teologiska högskola. Han har heller inte visat att han kommer att få tillgodoräkna sig kursen i en sådan examen vid lärosätet. CSN:s inställning är därmed att ärendet ska avslås då studiemedel inte lämnas för valbara kurser vid Johannelunds teologiska högskola om de inte ingår i en utbildning som leder till någon av de examina som anges i bilagan till studiestödsförordningen.

CSN lämnade sedan in ett tilläggsyttrande och anförde i huvudsak följande. Regeringen beslutade den 9 juli 2021 om en ändring i bilagan till studiestödsförordningen. Ändringarna innebär att fristående sommarkurser utanför ordinarie vår- och hösttermin vid bland annat Enskilda högskolan i Stockholm, Akademien för Ledarskap och Teologi för Örebro Teologiska Högskola och Sophiahemmet högskola ger rätt till studiestöd från och med den 1 juni 2021. För nämnda utbildningsanordnare fanns tidigare endast vissa namngivna utbildningar angivna i bilagan till studiestödsförordningen. Fristående kurser hos dessa lärosäten fanns tidigare inte angivna i bilagan. För det fall att regeringen hade ansett att studier vid fristående kurser vid de tre lärosätena redan omfattades av de examina som sedan tidigare fanns införda i bilagan till studiestödsförordningen hade ändringen den 9 juli 2021 varit överflödig. CSN konstaterar därför att det heller inte bör kunna anses ha varit regeringens avsikt att de fyra examina som finns införda i bilagan till studiestödsförordningen under Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen för Johannelunds teologiska högskola också ska anses omfatta studier vid fristående kurser.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttranden, men han har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

I 3 kap. 2 § studiestödslagen (1999:1395) anges bland annat att studiemedel får lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som bestäms av regeringen eller av den myndighet som regeringen bestämmer.

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen framgår följande. Studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 5 kap. 1 § studiestödslagen framgår följande. Det som betalats ut för mycket ska krävas tillbaka, om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studiehjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

I 3 kap. 1 § studiestödsförordningen (2000:655) anges bl.a. följande. Studiemedel får lämnas till studerande vid de läroanstalter och utbildningar som anges i bilagan till denna förordning.

I avdelning B 2 ovan nämnda bilaga anges att studiemedel bland annat får lämnas för:

- masterexamen inom området teologi,
- magisterexamen i teologi,
- kandidatexamen i teologi, och
- högskoleexamen, teologisk utbildning

Överklagandenämndens bedömning

I ärendet är klarlagt att NN sökte och beviljades studiemedel för att läsa 30 högskolepoäng vid Lunds universitet under höstterminen 2020. Det är ostridigt att han, under den aktuella terminen, varit registrerad att läsa en kurs om 15 högskolepoäng vid Lunds universitet. Det är därtill klarlagt att han läst och klarat av kursen Uppenbarelse, helig skrift och hermeneutik om 7,5 högskolepoäng vid Johannelunds teologiska högskola.

I ärendet är vidare klarlagt att fristående kurser vid Johannelunds teologiska högskola inte finns angivna i bilagan till studiestödsförordningen. Av utredningen i ärendet har framkommit att nämnda kurs är valbar och kan tillgodoräknas inom ramen för något av de studiestödsberättigande programmen vid högskolan. Det är däremot inte visat att kursen är obligatorisk i något av de utbildningsprogram som ger rätt till studiemedel vid Johannelunds teologiska högskola eller, genom intyg eller liknande, att NN kommer att få tillgodoräkna sig kursen i en sådan examen vid lärosätet. Överklagandenämnden finner därför, och med hänsyn till vad som i övrigt har redovisats i ärendet, att NN inte kan beviljas studiemedel för kursen. Han har därför inte rätt till studiemedel i en högre omfattning än vad CSN har beslutat.

Överklagandenämnden finner slutligen att NN, genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet, har orsakat att studiemedel betalades ut med för högt belopp. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav ska kunna efterges krävs att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN har åberopat är, enligt Överklagandenämndens mening, inte sådana att det finns synnerliga skäl för eftergift. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Stefan Öberg

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, Anita Enocksson, Hans Eklund, Jessica Levin, Helena Söderberg och Christer Bergqvist

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN